

DR. PALOTAY SÁNDOR
(1928–1979)

Palotay Sándor 1928. szeptember 25-én Lupényban született. Tanulmányai elvégzése után 1954-től a H. N. Adventista Egyház alkalmazottja, lelkesze, majd az egyház gazdasági titkára volt, s e minőségben a szabadegyházak tagegyházaival is sok vonatkozásban együtt munkálkodott.

A Szabadegyházak Tanácsa munkájába 1958-ban kapcsolódott be, amikor a Tanács titkárává választották. Aktivitása már az első időszakban érezhetően mutatkozott a tag-egyházak együttműködése vonatkozásában.

Ezt az eredményes munkát jutalmazta a Szabadegyházak Tanácsa plénuma, amikor 1961-ben az elnöki és a főtitkári tisztelet egyesítve ügyvezető igazgatóként a tanács vezetőjéül megválasztotta. Széles körű külső és belső szervező munkája nyomán a Szabadegyházak Tanácsa jelentős helyet foglalt el a hazai és a nemzetközi életben. Ennek következtében a Magyarországi egyházak Ökumenikus Tanácsa szívesen fogadta, hogy a már korábban taggá lett baptista és metodista egyház mellett, a Szabadegyházak Tanácsa is, mint testület, teljes jogú tagként vegyen részt az Ökumenikus Tanács munkájában. A belépés 1965-ben történt. Ez időtől Palotay Sándor a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa alelnöki tisztét is betöltötte.

A Szabadegyházak Tanácsa sokoldalú munkásságának elismeréséül Palotay Sándort 1969-ben a Tanács elnökévé választotta. Sokoldalú tevékenységéből csak néhányat a folyamatos jellegű munkákból hadd emeljünk ki.

1960 óta felelős, majd főszerkesztője volt a Békehírnöknek. 1966-ban nagy körütekintéssel megalapította a Szabadegyházak Tanácsa Lelkészképző Intézetét. Az 1972-ben kötött „Testvéri Megállapodással” a Debreceni Református Theológiai Akadémián

lelkészeink vizsgát tehetnek. Hasonló megállapodás létrejöttén fáradozott az Evangélikus Teológiai Akadémiával is, amely a megvalósulás útján van.

Munkásságának kiemelkedő része az a fáradozó tevékenység, amelyet dr. Billy Graham 1977-es, valamint id. dr. Martin Luther King 1978-as magyarországi látogatásának előkészítése és lebonyolítása ügyében fejtett ki. Ezek az alkalmak egyházközi jelentőségük mellett számottevő mértékben hozzájárultak a népek közeledéséhez.

Elnöki minőségében Palotay Sándor sokat tett különféle egyházi kiadványok sajtó alá rendezéséért. Ezek között fontos megemlítenünk a dr. Billy Graham és id. dr. Martin Luther King látogatásáról beszámoló kedvelt színes kiadványokat.

Palotay Sándor kezdettől részt vett a KBK munkájában s a mozgalomnak elnökségi tagja volt.

Egyházközi ökumenikus tanulmányi munkájáért a Debreceni Református Teológiai Akadémiától 1972-ben tiszteletbeli tanári oklevelet kapott. Számos cikke és tanulmánya a Békehírnökben, a Teológiai Szemlében és külön kiadásban jelent meg. Számos alkalommal részt vett az Egyházak Világtanácsa ülésén, valamint a tagegyházak világszervezeteinek jelentős kongresszusain és tanácskozásain.

Dr. Palotay Sándor egyházi és egyházközi munkája és tisztségei mellett tagja volt a Hazafias Népfront budapesti elnökségének, az Országos Békétanács elnökségének, a Magyarok Világszövetségének.

Ökumenikus teológiai munkássága és a gyakorlati ökumenia megvalósításában elért eredményei elismerésül a Budapesti Evangélikus Teológiai Akadémia 1978. június 1-én tiszteletbeli doktori fokozatot adományozott Palotay Sándornak.

Társadalmi tevékenységéért több állami kitüntetést kapott:

1963-ban Békéért aranykitüntetést,

1968-ban a Munka Érdemrend arany fokozatát és

1973-ban a Magyar Népköztársaság Zászlórendjét.

Sokoldalú munkáját, igaz úgyszeretettel és szakértelemmel, az egyház, szocialista államrendünk és népként iránti hűséggel végezte. Egyénisége, jelleme és munkája összeforrott egységben áll mindazok előtt, akik a Szabadegyházak Tanácsa életében végzett korszakalkotó életművét ismerik.

Hatalmas életművét e rövid nekrológ nem tárhatja fel. Csak arra utalunk, hogy ösztönzésére és segítségével születtek meg a szabadegyházi tagegyházak önmagukat azonosító hitvallásai és szervezeti szabályzatai. A szocialista társadalomban is magukra találó egyházak nagyra értékelték ebben nyújtott messzemenő segítséget.

Tevékenységének két nagy területe az állam és az egyház kapcsolata, valamint az egyházak közötti ökumenikus kapcsolat megszilárdítása volt.

Hadd idézzünk most az 1970-ben elmondott jubileumi emlékezéséből e vonatkozásban néhány részletet:

„Tagegyházaink gondolkodása és magatartása a szocialista államrend iránt fokozatosan és folyamatosan kristályosodott ki, amelyhez két döntő tényező járult.

Egyik tényező az volt, hogy az Ige fényében Isten megvilágította teológiai látásunkat és meggazdagította azzal a felismeréssel, hogy nekünk is tette készítő felelősséget kell érezni a világért, és Isten egész világot szerető, jóságára építve késznek kell lennünk, hogy minden jóságú emberrel – az ideológiai különbözőség ellenére is – együtt munkálkodjunk, fáradozzunk az emberi élet meggazdagítása érdekében.

A másik tényező az volt, hogy gyülekezeteink tagságára rendkívül nagy befolyással volt a mindennapi élet, így a szocialista társadalom egészséges kollektív felfogása és magatartása. Ez volt alapja annak is, hogy államunk iránti magatartásunk nem a meghunyászkodó jámbor hívő naivitásából fakadt, hanem abból a megbizonyosodásból, hogy államunk egész népünk javát szolgálja hazánk felvirágzását eredményesen munkálja, szem előtt tartva az egész emberiség ügyét. Ezt a felismerést tükrözi a Szabadegy-

házak Tanácsa több tagegyházának az új szervezeti és hitelvi szabályzata, amely különböző megfogalmazással, de egybehangzóan kimondja: „Valljuk, hogy a Magyar Népköztársaság, amely a szocialista társadalmi rend építésére és vívmányainak megvédésére hivatott, élvezi egyházunk tagjainak bizalmát és támogatását, mivel az egész nép érdekeit szolgálja.

A különböző teológiai felfogást valló hívő embereknek, így nekünk, fontosabb a saját hitbeli meggyőződésünk, minthogy azokat az egyházak közötti szervezeti és teológiai egységre való törekvés oltárán feláldozzuk. A testvéri kapcsolatot, az igaz együvértartozást nem az Isten szeretetére történő hivatkozás adja, hanem ismernünk kell az ezzel együttjáró cselekvő emberszeretet elengedhetetlen gyakorlatát, amely próbaköve tanítványságunknak. Tudva, hogy „Azonképpen a hit is, ha cselekedetei nincsenek; megholt ő magában.” (Jak 2:17). A világ igényli és joggal elvárhatja, hogy azok, akik Jézus Krisztus uralma alatt élnek, egymás iránt szeretetük miatt a másik embert ne zárják ki szeretetük köréből, hanem úgy járjanak el, mint Mesterük tette, aki személyválogatás nélkül szerette az embert és mindenkiért áldozta az Ő életét. Egész istentiszteletünk, keresztyéni együvértartozásunk hamis, ha ennek középpontjában nem az ember áll. Hálásak vagyunk Istennek, hogy azt a kísértést, hogy az egyház leszűkítse feladatát és elforduljon az ember mindennapos problémáitól el tudtuk utasítani, ami által hitelképessé válhatott az evangéliumról szóló bizonyosságtételünk.

A Magyar Népköztársaság Alkotmánya, hazánk kormányának politikája és az Egyezmény egyaránt hozzájárult annak tisztázásához, hogy a szocialista állam nem kíván a hit dolgába és a hívők sajátos kegyességi gyakorlatába beleszólni.

Az Egyezmény, amely a kölcsönös jogok és kötelezettségek egészséges harmóniájára épül, biztosítja az egyházakat, hogy azok sajátos spirituális tevékenységüket zavartalanul végezhessek. Ugyanakkor az egyházak is felismerték és vállalták, hogy a vallásos emberek Isten iránti szeretetét nem szabad – s egyre inkább nem is lehet – kihasználni a szociális igazságok térhódításának megakadályozására, sem pedig a haladó társadalmi átalakulás fékezésére. A hívő ember – miként az evangélium arra tanít – világosan tudja, hogy politikai vagy gazdasági hatalmat gyakorolni nem az egyház feladata. Ez az állam rendeltetése. Az egyháznak saját híveit arra kell buzdítani, hogy mint állampolgárok, más állampolgárokkal együtt – tehát a nem vallásos emberekkel együtt – ebből részt vállaljanak, és felelősséget hordozzanak.

Tiszta szívvel és jó lelkiismerettel kívánom, hogy az állam és az egyház a maga hivatását továbbra is jól töltsse be, amihez mi, a Szabadegyházak Tanácsában együttműködő tagegyházak úgy ajánljuk föl szolgálatunkat, hogy eleget kívánunk tenni Istentől kapott megbízatásunknak, s vállalni tudjuk az államunk iránti lojalitáson túl a népért való együttműködést és az emberiség érdekeiért történő szolgálatot.”

Dr. Palotay Sándor maradáno munkájának gyümölcseit megbecsüljük, emlékétt kegyelettel megőrizzük.

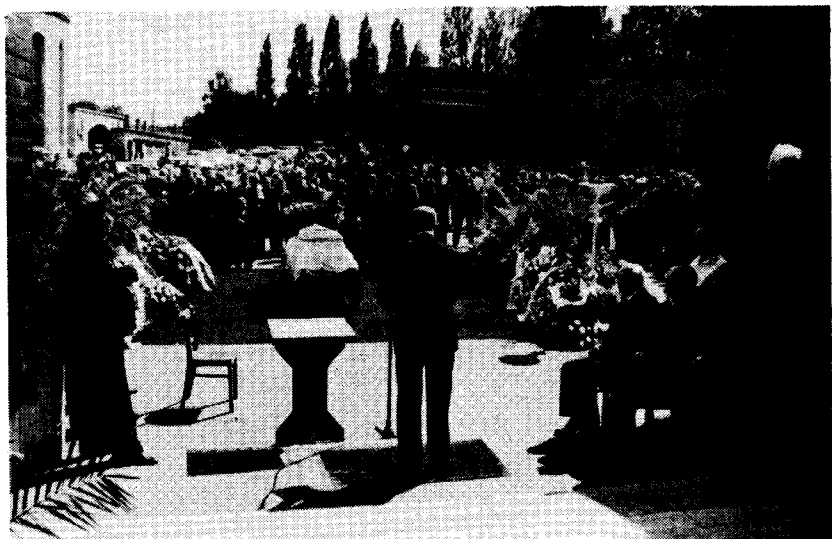
BÉKEHIRNÖK
1979. augusztus 19.

Dr. Bartha Tibor református püspök igét hirdet dr. Palotay Sándor testvér temetésén

Dr. Nagy József testvér, a Szabadegyházak Tanácsának ügyvezető elnöke megemlékezik dr. Palotay Sándor életútjáról

A Szabadegyházak Tanácsának egyik delegációja 1979. május 15–30. között látogató körutat tett a Szovjetunióban. Dr. Palotay Sándor Moszkvában köszönti a baptista gyülekezetet

A leningrádi baptista gyülekezet imaháza

A Szabadegyházak Tanácsa Lelkészképző Intézetének tanévnyitóján részt vett O. Romo testvér is a Budapest, Nagy Ignác utcai adventista kápolnában

Tanévnyitó istentisztelet a Budapest, Székely Bertalan utcai adventista kápolnában

Az Ökumenikus Tanács hírei

12 évi munkával elkészült a Szentírás új latin fordítása: a Neovulgata. A római katolikus egyházban az V. században keletkezett Vulgata-fordítás helyére most az új fordítás léphet.

*

Az NDK-ban az Evangéliumi Egyházszövetség tagegyházaiban 4200 lelképásztor, a római katolikus egyházban 1400 lelkész, más keresztyén felekezetben 700 prédikátor működik, 30 egyházi és teológiai újság és folyóirat jelenik meg, 6 állami egyetem teológiai szekcióján 500 leendő lelkész tanul.

*

Az NDK-beli Evangélikus Egyházszövetség szervezésében öttagú egyházzenészcsoport járt Magyarországon július elején, és tanulmányozta az evangélikus és a református egyház kántorképző szolgálatát.

*

Hollandiában új bibliafordítás jelent meg fríz nyelven 17 ezer példányban, a református és a római katolikus bibliatársulatok közös kiadásában, hat egyház képviselőinek ökumenikus együttműködésével.

*

Ökumenikus találkozót rendeztek a Lengyel Ökumenikus Tanácshoz tartozó tagegyházak a lengyel római katolikus egyházzal a januári imahét, majd a dialógus módjait kutató vegyes bizottság ülése alkalmával.

*

Az Egyházak Világtanácsa Nemzetközi Ügyekkel Foglalkozó Bizottságának ez évi ülésére Genfben került sor 1978 augusztusában. A tanácskozók áttekinítették az ökumenikus mozgalom elmúlt évi nemzetközi tevékenységének főbb eredményeit, különösképpen a leszerelésért és a militarizmus ellen kibontakoztatott akcióit és programját.

*

A legfiatalabb (41 éves) anglikán püspök, Michael Marshall bejelentette, hogy elköltözik 20 helyiségből álló szolgálati házából Dél-London egyik szegénynegyedének lakóközösségébe, hogy így híveihez közelebb kerüljön. Szolgálati lakását színes bőrűeknek, munkanélkülieknek és más vallásokhoz tartozóknak engedí át.

*

Az NDK-ból 8000 német nyelvű énekeskönyvet küldtek a Szovjetunióba a németül beszélő baptisták és evangélikusok részére.

*

A norvég evangélikus egyház tíz egyházkerületében a gyülekezeti presbitériumok tagjainak több mint a fele nő, a presbitériumoknak eddig azonban csak 22 százaléka választott női elnököt.

*

Az ausztriai evangélikus és református egyház zsinata hosszú vita után elhatározta: a jövőben a felszentelt okleveles női lelkészek hivatalos címe azonos lesz a férfiakéval. Eddig a nőket csak a „segédlelkész” elnevezés illette.

1978. augusztus 26-án este Vatikán városban megválasztották az elhunyt VI. Pál pápa helyébe Albino Luciani bíborost, velencei érseket, aki I. János Pál pápa nevet vette fel. A 65 éves I. János Pál megválasztása után a Szent Péter-bazilika központi erkélyéről köszöntötte a hívőket.

*

Az Ökumenikus Információs Munkaközösség Végrehajtó Bizottsága az Orosz Ortodox Egyház meghívására 1978. augusztus 28. és szeptember 2. között a Szovjetunióban, Moszkvában és Zagorszkban tartotta a jelölő bizottság tagjaival kibővített ülését. Az Információs Munkaközösség 1979. évi közgyűlésének az előkészítésével és a vezetőségnek ugyancsak a jövő évben esedékes újraválasztása előkészítésével foglalkozott.

*

A Bibliát és annak egyes részeit földünk 3000 nyelve közül már 1631 nyelvre lefordították. A teljes Biblia 266 nyelven olvasható.

*

A Herrnhuti Testvér Unitás néprajzi múzeuma 100 éves. A kis egyházi közösség missziói tevékenységet fejtett ki Dél-Afrikában, Grönlandon és Tibetben, s a múzeum tárgyait az egykori misszionáriusok gyűjtötték össze. Ma a Drezdai Állami Néprajzi Múzeum részlegeként működik. Évente kb. 100 000 látogató keresi fel.

*

Az Angolai Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke: Emilio de Carvalho metodista püspök NDK-beli útja során elmondta, hogy hazája 6 millió lakosa közül 2 millió római katolikus és 1 millió protestáns. A keresztyén gyülekezetek évente kb. 10–14 százalékkal növeked-

nek. A felszabadulás óta a keresztyén egyházak önállókká váltak.

*

Az olaszországi Agapéban, Torino közelében tartotta nagygyűlését 1978. október 22–28-ig az Európai Ökumenikus Ifjúsági Tanács.

*

Az I. János Pál pápa elhunytával megüresedett pápai trónra a római katolikus egyház bíborosi kollégiuma 1978. október 16-án Karol Wojtyła lengyel bíborost, krakkói érseket választotta meg főpásztorává.

*

Az Üdvhadsereg 100 éves. 1878. augusztus 13-án kapta ezt a nevet a William Booth által alapított vallásos közösség. Londonban világkongresszust tartottak, amelyen 30 000 egyenruhás hívő vett részt.

*

A Magyarországi Református Egyház legfőbb vezető testülete, a zsinati tanács az új magyar állammal megkötött egyezmény 30. évfordulóján Debrecenben megtartott ünnepi ülésén nyilatkozatot fogadott el, amely megállapítja, hogy „az egyezmény jó kereteket biztosít az alapelvek maradéktalan alkalmazására”. Az ünnepségen részt vett és felszólalt *Miklós Imre*, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke.

*

Faji megkülönböztetés a gyermek- és iskolai könyvekben – hangzik a szakértők kritikája a nagy nyugat-európai könyvkiadók által kiadott és a legutóbbi frankfurti könyvvásáron bemutatott gyermekirodalom egy része ellen. Új szempontok kidolgozása és a rejtett

rasszizmus formáinak megvilágítása volt a célja az EVT antirasszizmus-programja keretében október 13–18. között az arnoldshaini (NSZK) evangéliumi akadémián tartott tanácskozásnak is. Az Egyházak Világtanácsa felszólítja tagegyházait, hogy a nemzeti közvéleményt hívják fel ezekre a szempontokra. Különösen jelentős ez a figyelmeztetés azért is, mert 1979 a gyermekek éve lesz – hangzott a felhívás –, és várhatóan ugrásszerűen megnő a gyermekirodalmi kiadványok száma.

*

1978. november 26-án avatták fel a magyar gályarabok emléktábláját Zürichben. 1676–1677-ig 30 protestáns magyar prédikátor tartózkodott Zürichben, akiket gályákról szabadítottak meg. A bronz emléktábla a zürichi „Grossmünster” főbejárata melletti fő tartópilléren látható (2Kor 4:9). Az egyszerű, de szép bronztábla egyrészt a magyar gályarabok rendíthetetlen evangéliumi hitére és mártíromságára figyelmeztet, másrészt pedig a három évszázaddal ezelőtt élt svájci hittestvérek emberségére és önzetlen szeretetére.

*

A franciaországi keresztyén egyházak, Ábrahám áldozata mohamedán ünnepén üzenetet küldtek a közöttük és a mohamedánoknak. Ebben kifejezték: a hívők atyjának, Ábrahámnak a példája arra tanít, hogy egyedül Isten könyörületessége érlelheti meg az emberi szívekben a kölcsönös szeretet gyümölcsseit, válszul Isten szeretetére.

*

A Latin-amerikai Ökumenikus Egyháztanács létrehozásán fáradoznak a földrész protestáns egyházainak képviselői. A „Consejo Latinoamericano de Iglesias” szervezeti felépítését vitatta meg húsz közép- és dél-amerikai ország

protestáns képviselője szeptember végén a mexikói Oaxtepec városban. Az ökumenikus tanács tagjai a metodisták, az evangélikusok, az anglikánok és az üdvhadsereg.

*

D. Albrecht Schönherr püspök (NDK) 1978. november 14-én Nyugat-Berlinben tartott regionális zsinati ülésen elmondta, hogy növekszik az NDK-ban a keresztyén gyülekezetek megbecsülése a „marxista-ateista partner” részéről, ami azzal áll összefüggésben, hogy a keresztyén állampolgárok és az egyházak egyre inkább megtalálják a társadalomban a maguk szolgálati helyét.

*

Az Ökumenikus Tanács elnökségének meghívására Budapesten tartotta idei ülését a KBK Nemzetközi Titkársága 1979. január 22–26. között.

*

Német–lengyel ifjúsági találkozóra került sdr 1978. december 11–12-én Varsóban. Az NSZK-ból érkezett fiatal keresztyének ezt a témát vitatták meg lengyel társaikkal: „Fiatall keresztyén nemzedékek esélyei a népek közötti ellentétek megszüntetésére”.

*

A Bibliatársulatok Világszövetsége 25 000 Bibliát küldött a szovjetunióbeli baptista testvérek részére. Jugoszláviában most készül a Biblia új fordítása szlovén és szerb nyelven. Egyelőre a négy evangélium jelenik meg, a teljes Újtestamentum 1980-ra várható.

*

A baptista gyülekezetek száma Európában – a legutóbbi kimutatások szerint – 11 673. (Közülük 5 200 a Szovjet-

unióban.) A kétmilliónyi európai egyháztagot közel 20 000 lelkész gondozza. Kontinensünkön a Szovjetunióban él a legtöbb baptista keresztyén: 530 000.

*

„Az enyhülés jövője – az egyházak és a keresztyének feladatai, kötelességei” – ez volt a főtémája a KBK munkabizottsága ez idei első ülésének, amelyre 1979. április 2–7. között került sor Helsinkiben.

*

Az EVT Központi Bizottsága 1978. december 31.–1979. január 11. között a karib-tengeri kis szigetország fővárosában, a jamaicai Kingstonban tartotta ülését. Magyarországról részt vett az ülésen dr. Tóth Károly református püspök és dr. Pröhle Károly ökumenikus főtítkár.

*

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége és az Állami Egyházügyi Hivatal szervezésében sajtótájékoztató volt az egyházi lapok szerkesztői és munkatársai részére 1979. május 30-án, a Magyar Sajtó Házában. Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke adott tájékoztatást az újságírók kérdései kapcsán. A sajtótájékoztatón megjelent Straub István, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökhelyettese, valamint Grnák Károly és Göllöncsér József, az Állami Egyházügyi Hivatal osztályvezetői.

*

Dr. Frederik Donald Coggan Canterbury érseke ez év májusában öt napot töltött hazánkban. Az anglikán egyház feje elismeréssel szólott hazánkban szerzett tapasztalatairól. Több egyházvezetővel tárgyalt, és magánjellegű beszélgetésen fogadta őt Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese.

Az Európai Egyházak Konferenciája megkapta az Egyesült Nemzetek Szervezete mellett működő gazdasági és szociális tanács „nem kormányzintű szervezetek” státusát. Így lehetősége nyílik arra, hogy az ENSZ tanácskozásait és döntéseit közvetlenül hasznosítsa, részt vegyen a világ-szervezet vitáiban és nemzetközi síkon képviselje az európai egyházak állásfoglalását a béke, az igazságosság és a megbékélés ügyében.

*

Bejrútban megjelent az új arab nyelvű Újszövetség első 20 000 példánya.

*

A Cseh Testvér Egyházban jelenleg 30 felszentelt lelkészről szolgál, az összes lelkészek 11 százaléka.

Szűcs József

KERESZTYÉN KIADÓK SZEMINÁRIUMA HERRNHUTBAN

A Német Demokratikus Köztársaság egyik határ menti kisvárosában, Herrnhutban keresztyén kiadók számára rendeztek összejövetelt 1979. április 20–29-ig. A találkozót a World Assotiation for Christian Communication nevű szervezet patronálta. A szervezetet dr. Albert D. Manuel főtítkár képviselte. A szemináriumon főként az európai szocialista országok egyházi kiadói voltak néhány fejlődő ország küldötteivel együtt. Magyarországról dr. Szántay István és Zlamál Tibor katolikus, Tarr Kálmán és Komkós Attila református, dr. Vámos József pedig evangélikus részről volt jelen. A Magyarországi Szabadegyházak Tanácsától Fortin László vett részt.

A találkozót kezdeményező szerve-